

ENTREVISTA | CHRISTIAN FELBER

L'autor de 'L'economia del bé comú' advoca per una economia basada en els principis constitucionals i en els valors que més compten en les relacions socials: la confiança, la cooperació, la solidaritat i l'acció de compartir

“Sempre hi ha una alternativa”

Manuel Estapé Tous

Nascut a Salzburg el 1972, Christian Felber s'ha construït una biografia original. Estudis en Filologia Hispànica, Psicologia, Sociologia i Ciències Polítiques a les universitats de Madrid i de Viena. Des del 2008 és professor a la facultat d'Econòmiques de la Universitat de Viena, ciutat on viu, i principal impulsor i ideòleg de l'*Economia del bé comú*. És membre fundador d'Attac a Àustria. Els llibres que publica són èxits de vendes, i s'estén el nombre de companyies que aplica principis tan *contraneoliberal*s com establir un salari màxim a les empreses equivalent a 20 vegades el salari mínim, salari aquest últim que s'enfilaria fins a nivells dignes. Un any sabàtic cada deu anys d'antiguitat. Una jornada laboral de no pas més de 30 a 33 hores...

Actualment té mèrit defensar una utopia concreta i que funciona en tots cinc racons del planeta. L'ambient és de pessimisme i escepticisme envers qualsevol alternativa, “no hi ha alternativa”.

Doncs al llibre afirmo que sempre hi ha una alternativa. I és evident que hi ha una recerca general d'alternatives que gaudeixen de la simpatia de la gran majoria de la població i que tenen importància a escala local. La banca ètica, el comerç just, les energies renovables, les cooperatives, les empreses socials. Totes són parcials i sectorials, però hi ha una gran abundància. El que falta és un model macro que inclogui totes aquestes iniciatives i que les adobi creant un marc propici per a un ecosistema alternatiu i ètic.

Precisament, de què parlem? Una economia humanista?

Parlem d'una economia de mercat lliure però ètica, que propicia les empreses ètiques, les que operen amb el bé comú com a objectiu, en què el benefici pot ser un mitjà però no una finalitat. L'activitat econòmica ha de ser sos-

El polifacètic professor Christian Felber és membre fundador del moviment de justícia global Attac a Àustria

XAVIER CERVERA

tenible i congruent amb els valors que figuren a les nostres constitucions, en les normes constitucionals de les nostres democràcies parlamentàries. Allà s'esmenta el bé comú. Concretament, a la Constitució de l'Estat de Baviera. Article 151: “Tota activitat econòmica serveix al bé comú”.

Això de l'economia del bé comú, tot d'un plegat, sembla comunisme, cosa que d'entrada és polèmica, com la fixació a les empreses d'un salari màxim equivalent a vint vegades el salari mínim o el més baix. Precisament ara que Angela Merkel ha cedit i permetrà un salari mínim de 8,5 euros l'hora...

Es el salari de la misèria mínima. Vuit euros i mig l'hora són una vergonya per a un dels països més rics del món. La noció del bé comú es remunta al segle XIII, a la doctrina social de l'Església, i la va desenvolupar Tomàs d'Aquino abans, per tant, de l'oposició entre capitalisme i comunisme. Avui el principi del bé comú habita totes les constitucions dels països del nostre entorn, des d'Alemanya fins a Espanya. Es fixa a l'Estat

l'objectiu de promoure el benestar de qui integra la nació.

Com s'articula?

És una resposta democràtica dels ciutadans que es reuneixen als municipis i decideixen els elements fonamentals de l'ordre econòmic del futur. I això passa perquè les empreses adoptin el balanç del bé comú que mesuri els rendiments socials, ecològics, democràtics i de justícia distributiva amb què es mesurarà l'“èxit empresarial”. A escala macro, el producte interior brut és substituït pel producte del bé comú, amb indicadors (no monetaris) sobre el

benestar, la qualitat de vida, esperança de vida, educació, igualtat i ocupació de la població, seguretat, sostenibilitat ecològica, etc. La idea bàsica és que l'economia no és més que una eina per assolir béns més elevats. Hem de mesurar si assolim els objectius.

Però avui l'economia és la finalitat omnipresent.

Hem de conciliar llibertat i solidaritat superant els extrems, prioritzar la societat a costa dels individus o deixar que l'individualisme s'imposi a costa de la societat. Parlem d'una economia de mercat veritablement lliure amb empreses privades però compromeses plenament amb els valors ètics i el compromís pel bé comú en lloc de dedicar-se en primer lloc a maximitzar els propis beneficis.

Hi ha acomiadaments en una economia del bé comú?

Sí, però només si són necessaris per evitar una fallida i si les altres opcions no són possibles. D'altra banda, mentre l'atur sigui elevat, les empreses tindran incentius per crear llocs de tre-

ball i contribuir, així, al bé comú. Hem de resoldre a les contradiccions que hi ha entre el que diuen les nostres constitucions i el funcionament de les nostres economies. Les pimes poden ser empreses ètiques i responsables.

Dins dels seus vint punts programàtics (llegiu el llibre), en el quinèssim vostè ressuscita la reducció de la jornada laboral i advoca per reduir-la a entre 30 i 33 hores setmanals.

La reducció de jornada allibera temps per desenvolupar relacions socials i activitats que ens omplen de satisfacció. Això és bo per al bé comú, per a la qualitat de vida. Ara bé, els treballadors amb salaris baixos no es poden permetre una reducció de jornada (i d'ingressos). Abans ens hem d'assegurar que tots guanyen prou per poder viure i llavors sí, treballar menys i de deixar de produir algunes coses nocives. També és necessari frenar els increments de productivitat en alguns sectors, especialment en l'agricultura, perquè ara necessitem deu calories de petroli per aconseguir -ne només una d'aliments.

John Maynard Keynes va pronosticar una jornada laboral de 15 hores setmanals el 2030 i l'eutanàsia del rendista. El seu banc central no devia cobrar interessos...

A llarg termini s'haurien d'eliminar els rèdits del capital. Els interessos? Constitueixen un bumerang perquè es tracta d'una redistribució de la renda per la qual el 90% de la població paga al 10% més ric. Una majoria molt àmplia podria decidir abolir els interessos.

Vostè pressuposa, com la ciència, que els éssers humans preferim cooperar que competir. En canvi, el discurs dominant sosté el contrari.

Es tracta d'afirmacions ideològiques basades en creences invalidades pels últims avenços de la ciència, de la psicologia, la sociologia i l'antropologia. Som cooperatius, sentim empatia cap als altres i tenim un sentit de la justícia innat. Som capaços de mostrar compassió i ajuda encara que no rebem res a canvi.

“Es tracta d'una economia de mercat lliure però ètica, amb principis i empreses que tinguin com a objectiu el bé comú”

“El producte del bé comú mesura el benestar, l'educació, la igualtat, la salut i la sanitat públiques, així com l'esperança de vida”

“A vuit euros i mig per hora, Angela Merkel ha creat el salari de la misèria mínima, una vergonya per a un país tan ric”